

ODPOVĚDNÁ SPOTŘEBA – TEMATICKÉ PROPOJENÍ METODICKÝCH LISTŮ A RÁMCOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

Autor: Roman Kroufek

Následující přehled předkládá propojení vytvořených metodických listů se závazným kurikulem (Rámcové vzdělávací programy), a to na úrovni jednotlivých očekávaných výstupů. Záměrem je usnadnit pedagogům zařazení lekcí do výuky ve vazbě na RVP respektive ŠVP. Přehled je maximalistický, což umožní propojení lekcí s různě pojatými ŠVP, výstupy, které považuji za stěžejní jsou zvýrazněny **tučně**. Ty by mohly být stručně uvedeny u konkrétních lekcí nebo v nějakém doprovodném materiálu. Přehled je rozdělen pro jednotlivé stupně vzdělávání a jednotlivé lekce. Pro snazší dohledání byly u jednotlivých výstupů ponechány jejich kódy použité v RVP. V případě RVP pro předškolní vzdělávání byly vybrány pouze příklady očekávaných výstupů, jednak by tam neměl být problém se zařazením aktivit, jednak je pojetí RVP PV odlišné a výstupy mají často velmi obecný charakter. U SŠ bylo pracováno s RVP pro gymnázia. U SŠ obecně vnímám potřebu vytvořit lekce “náročnější”, shoda s RVP je nízká.

Průřezová témata nemají konkrétní výstupy, pouze Přínosy k rozvoji osobnosti žáka a Tematické pkruby. Na většině škol nejsou průřezová témata realizována formou samostatného předmětu, ke konkrétní lekcím jsem je tedy nepřisuzoval. Je možné doplnit. Reálně jsou rozvíjena PT Environmentální výchova, Výchova v myšlení v evropských a globálních souvislostech, Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova a Mediální výchova, takže skoro všechna. Jako argument pro zařazení lekcí do výuky jsou ovšem zásadní propojení s očekávanými výstupy povinných předmětů, které učitelé vnímají jako základní rámec jejich práce. Nejprve představíme očekávané výstupy, které víceméně prolínají celým programem a můžeme je vnímat jako zastřešující (vybráno pro 2. stupeň ZŠ):

- ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- VO-9-1-05 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj
- EV-9-1-05 rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory
- ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru
- VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

1. STUPEŇ ZŠ

Lekce: 1. Cesta trička

5. 1. 1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas

ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává

5. 10. 1 DRAMATICKÁ VÝCHOVA

DV-3-1-02 rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná

5. 7. 2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace

VV-5-1-04 nalézají vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě

Lekce: 2. Jak a proč nakupujeme?

5. 1. 1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě

5. 4. 1 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

LIDÉ KOLEM NÁS

ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

5. 10. 1 DRAMATICKÁ VÝCHOVA

DV-3-1-02 rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná

Lekce 3: Druhý život výrobku

5. 1. 1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

5. 10. 2 ETICKÁ VÝCHOVA

EV-3-1-06 využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů

5. 7. 2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace

VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě

Lekce 4: Jak žiji a jak budu žít

5. 1. 1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti

ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas

ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává

ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení

ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru

ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

5. 10. 2 ETICKÁ VÝCHOVA

EV-3-1-07 reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

5. 4. 1 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

ROZMANITOST PŘÍRODY

ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat